

УДК 33 : 32(477)

ЗАЛЕЖНІСТЬ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ ВІД ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ

І.А. Штука

Національний університет водного господарства
та природокористування

Політична система будь якої країни є визначальним чинником функціонування усіх сфер життєдіяльності суспільства. Вона визначає політичний режим та політичну ідеологію, які пануватимуть у державі. Усі сфери, в тому числі і економічна є взаємозалежності від системи політичної, від її сприйняття та стабільності. Якщо ж у країні розпочинають трансформаційні процеси вони торкаються усіх без винятку компонентів політичної системи. Зокрема, політичних відносин, політичних організацій, політичної культури та методів введення економіки.

З соціологічної точки зору політична система визначається як динамічний механізм, що перетворює імпульси, які йдуть від оточення і від самих політичних структур, в політичні рішення, що формують політичні поведінку та інші суспільні позиції. Тому очевидним стає те, що визначення політичною елітою пріоритетних напрямків розвитку державної політики має вирішальне значення для економічного, соціального, культурного розвитку країни. Однак часто політичні очільники не зважаючи на закладені (традиційні) основи введення господарювання країни намагаються втілити у життя нові економічні реформи. Яскравим прикладом такої ситуації був своєрідний спосіб взаємозв'язку між політичною системою та економікою у Радянському Союзі. Економіка СРСР на пряму залежала від політичних рішень партії, навіть якщо це призводило до зниження ВВП держави. Загально прийняті економічні закони в світі ігнорувалися радянською владою. На озброєння великої країни була взята планова економіка.

Залежність економіки від політики – це і є командна економіка, існування іншого виду економічної діяльності у даній політичній системі не передбачається, а інколи і переслідуються. Командна економіка жорстко регулює у виробників свободу вибору. Надмірна централізація та практично повне одержавлення засобів виробництва призводить до економічного сектору країни. І, як показала історія, планова економіка не виправдовує покладені на неї завдання політичною владою. Жодні політичні рішення не можуть вплинути на ріст виробництва та споживання товарів. Лише ринку піддана ця функція. На сьогоднішній день планові економіки існують і продовжують функціонувати на Кубі, КНДР, Ірані. Відповідно можна стверджувати, що даний вид економіки утверджується у державах із тоталітарним, авторитарним політичним режимом. Складається зовнішня картинка для світу – при політичній не стабільності економічна стабільність.

В державах із демократичною політичною системою ситуація прямо протилежна. Влада будь якими засобами сприяє економічному зростанню країни, наповненню державного бюджету. Створюються «зони вільної торгівлі», знижується мито, полегшується податкова система. Тобто існування в державі політичної системи з демократичними принципами та нормами найкраще підходить для стабільно-розвиваючої економіки держави.

В державах із перехідної політичною системою ситуація з економічним станом ще важча, ніж у тоталітарних державах. Політична невизначеність, постійні політичні кризи негативно відбиваються на економічному розвитку. Перехідний стан політичної системи один із найважчих періодів для будь якої країни. Політична модернізація системи часто взаємозалежна із економічними кризами, оскільки змінивши політичний режим не можливо не зачепити економічний сектор.